

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av promemoria – Förordning om statsbidrag för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (S2021/02252)

Bakgrund

Socialdepartementet föreslår ny förordning om statsbidrag till kommuner och regioner för insatser som bidrar till att främja ett hållbart arbetsliv för personal inom hälso- och sjukvårdsverksamhet. Promemorian har sin utgångspunkt i den satsning som benämns återhämtningsbonus i budgetpropositionen för 2021. Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv genom att pröva förebyggande insatser avseende arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller.

Bidraget ska stimulera verksamheterna att pröva nya möjligheter till ett hållbart arbetsliv och därigenom öka attraktiviteten för vård och omsorgsyrkena och minska personalomsättningen för exempelvis vårdbiträden, undersköterskor och sjuksköterskor. Bidraget kan sökas för projekt som innebär att verksamheten provar nya eller vidareutvecklar befintliga arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller. Det ska inte ersätta det ordinarie arbetsmiljöarbetet. Bidrag kan endast sökas för projekt som påbörjas efter att ansökan inkommit. Bidrag får lämnas för vissa kostnader för administration.

Förslagen i promemorian omfattar en återhämtningsbonus som ska gälla från 1 juni 2021. För regionerna tilldelas 105 mkr år 2021 och 350 mkr från 2022 och framåt. För kommunerna tilldelas 195 mkr för 2021 och 650 mkr för 2022 och framåt. Den föreslagna statsbidragsförordningen omfattar även privata vårdgivare med avtal med region eller kommun. Regioner och kommuner ska samordna projekten och vara huvudman för samlad ansökan till Socialdepartementet. Något slutdatum för satsningen framgår ej av promemorian.

Överväganden

4.1 Ny statsbidragsförordning för att främja ett hållbart arbetsliv

Förvaltningen ställer sig generellt positiv till resursförstärkning inom området, men befarar att förslaget kan komma att medföra en omfattande administration. Generella bidrag är att föredra framför riktade satsningar som angränsar till det ordinarie arbetsmiljöarbetet. Ett framgångsrikt arbetsmiljöarbete kräver långsiktighet baserat på lokala förutsättningar och behov. Riktade statsbidrag tar inte hänsyn till regionens specifika utmaningar. Liknande riktade satsningar har visat att det finns utmaningar med att sprida goda resultat av enskilda projekt till bredare målgrupper i ett långsiktigt perspektiv. Detta förslag är planerat att starta 1 juni 2021 vilket är kort framförhållning då stor del av regionens hälso- och sjukvårdsverksamheter är hårt belastad med anledning av den pågående pandemin.

4.2 Syfte med bidraget

Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv genom att pröva förebyggande insatser avseende arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller. Bidraget ska stimulera till ett hållbart arbetsliv och därigenom öka attraktiviteten för vård och omsorgsyrkerna och minska personalomsättningen för exempelvis vårdbiträden, undersköterskor och sjuksköterskor.

Förvaltningen vill här framhålla värdet av att satsningar för återhämtning och hållbart arbetsliv riktas till samtliga yrkesgrupper inom vårdteamet och inte riktas mot specifika yrkesgrupper.

Promemorian föreslår arbetstidsförkortning som en möjlig metod att pröva inom ramen för satsningen. Här vill förvaltningen framhålla att det inte är klarlagt i aktuell forskning att arbetstidsförkortning kan sättas i samband med förbättrad hälsa. Förvaltningen ser inte heller hur eventuell arbetstidsförkortning kan lösa den utmaning som finns idag med att bemanna.

Det är upp till varje enhet att hitta modeller som passar för dem, deras arbetsbelastning och förutsättningar. Det kan skapa bättre förutsättningar att bemanna och öka medarbetarnas välbefinnande.

4.3 Bidragsmottagare

Statsbidraget riktas mot både regionägd verksamhet och privata utförare med vårdavtal. Regionen ska samordna och vara huvudman för samtliga projekt som beviljas statsbidrag. Kartläggningar kan behöva göras för att identifiera var behoven är som störst inför ett ansökningsförfarande. Även

här ser förvaltningen att det finns utmaningar med att samla in relevant information för behovsbedömning och sammanställning av ansökan.

4.4 Ansökan och beslut, 4.5 Redovisning, 4.6 Återbetalning och återkrav

I förslaget framgår att regioner och kommuner ska vara huvudman för satsningar som finansieras av dessa medel, även för privata vårdgivare. Förvaltningen befarar att detta kommer att medföra en omfattande administration för Region Stockholm att samordna, administrera och följa upp dessa satsningar, samt att hantera ev. återbetalning från vårdgivare som inte fullfyllt sitt åtagande för användningen av medlen.

Kriterierna för användning och återbetalning av medlen behöver vara tydligare kommunicerade för att underlätta administrationen. Att slutdatum för satsningen inte framgår gör det svårbedömt hur ansökningar ska formuleras.